

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States
Issued every day except Sundays
and legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 254. — ŠTEV. 254.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 29, 1923. — PONDELJEK, 29. OKTOBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

SASKA ZAVRNILA BERLINSKI ULTIMAT

Po dolgotrajnem posvetovanju je saški kabinet zavrnil noto, ki mu jo je poslala berlinska vlada. — Stresemann je zahteval, da mora saški kabinet takoj odstopiti. — Posebna seja bavarskega kabineta. — Socijalisti bodo zapustili Stresemannovo.

London, Anglija, 29. oktobra. — Saški kabinet je zboroval danes ves dan in ves večer. Nemški ministrski predsednik je namreč poslal Saški noto, ki ima značaj in obliko ultimata.

V noti odločno zahteva, da mora saški kabinet odstopiti.

Ministri so po dolgem posvetovanju sklenili, da berlinskega povelja ne bodo upoštevali.

Draždani, Nemčija, 28. oktobra. — Ministrski predsednik Zeigner je danes obvestil berlinsko vlado, da se saški kabinet ne bo menil za kancelerjev ultimatum, ki zahteva, naj kabinet takoj odstopi.

Zeigner pravi, da je zahteva berlinske vlade brez vsake postavne utemeljitve ter da je s političnega stališča ni mogoče upravičiti.

Nota bo zaenkrat predložena državnemu zboru, in o uspehih bo berlinska vlada pravočasno obveščena.

Berlin, Nemčija, 28. oktobra. — Saški kabinet se je danes zjutraj sestel pod predsedstvom saškega ministrskega predsednika Zeignerja. Važna seja je trajala do desetih zvečer.

V odgovor na predzno noto bo najbrže proglašen po vsej Saški generalni štrajk. Jutri bo sklicana posebna seja bavarskega kabineta. Brez dvoma bo tudi Bavarska prekinila vse zveze s centralno vlado.

Na večeršnjem letnem zborovanju bavarske ljudske stranke, so se vsi navzoči odločno izrazili za politiko dr. von Kahra, sedanjega bavarskega diktatorja.

Neki član Kahrove vlade je izjavil: "Bavarska je sicer zvesta berlinski vladi, toda naj pride, karkoli hoče, s svojega stališča ne odstopi niti za ped. Če bo sedanja berlinska vlada nasprotovala Bavarski, bo slednja ubrala svojo lastno pot pa naj se zgodi, karkoli hoče."

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da bodo prihodnji teden izstopili vsi socijalisti iz Stresemannovega kabineta.

PROTI KATALONSKEMU GIBANJU.

Novi vojaški direktorji, ki je prevzel vodstvo španske države, je sklenil nastopiti proti katalonskemu separatističnemu pokretu. Barcelonski civilni guverner general Llorens je razpustil vsa katalonska nacionalistična društva in zabranil izhajanje listov v katalonskem narečju.

SEPARATISTI SO SE MORALI UMAKNITI IZ MESTNE HIŠE.

Pariz, Francija, 28. oktobra. — Neka Hayasova brzojavka poroča iz Aix-la-Chapelle, da je osemdeset policistov pregnalo separatiste iz mestne hiše v Elheimu. Pri tej priliki je bilo usmrčenih pet oseb.

Nemški aeroplan je zmagal v tekmi.

St. Joseph, Mo., 28. oktobra. — Pri tukanjski zrakoplovni tekmi je zmagal E. L. Stoniger, ki je letel z aeroplanom nemškega Fockera jevega izdelka.

Takih strojev so se posluževali Nemci tekom svetovne vojne na zapadni fronti.

Zrakoplov ima 200 konjskih sil.

VELIKE DEMONSTRACIJE V DUESSELDORFU.

Duesseldorf, Nemčija, 26. okt. — Nezaposleni so danes demonstrirali po Stahlstrasse ter oplenili več trgovin.

Poljeja je hotela posredovati, pa ni mogla ničesar opraviti, ker so bili demonstranti v veliki premoči.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Ne potom naše banke izvršajo navedene, hitro in po nizkih cenah:

Vsega se bomo hitro odločili

Jugoslavija:

Našpolniti na danje pošto in plačilo "Kr. poštni čekovni list" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je naša hitro plačilo najugodnejše.

1000 Din.	\$12.70
2000 Din.	\$25.20
5000 Din.	\$62.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 dinarjev računamo posebej na 10 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedeno ozemlje:

Našpolniti na danje pošto in plačilo "Jadranska banka" v Trstu, Opotini in Sadru.

200 lir.	\$10.10
300 lir.	\$14.95
500 lir.	\$24.25
1000 lir.	\$47.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 lir računamo posebej na 10 centov za poštnino in druge stroške.

Na poljeja, ki presegajo 50000 pošto in plačilo ali po 50000 pošto in plačilo po možnosti se poslužiti.

Vrednost dinarjev in lir sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; ta tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega nakazila po oči oči dne, ko nam dajete poštni denar v roko.

Čisto izplačilo v ameriških dolarjih plačilo posebej cene v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKKER STATE BANK

68 Cortlandt Street New York, N. Y.

Glavno inštitucijo Jadranske Banke.

DRŽAVLJANSKA VOJNA V NEMČIJI.

Sliki nam predočata skupine nemških državnih brambovcev, ki so dobili povelje, naj zatro vse nemške na Saškem in na Bavarskem. Državni brambovci imajo obilo dela, ker saško in bavarsko prebivalstvo ne simpatizira z njimi. Na Saško je odšlo 25 polkov državnih brambovcev.

SUBMARIN "O-5" SE JE POTOPIL

Vanj je tresel parnik "Abandarez". — Pet mornarjev je utonilo. — Ostali so se baje rešili. — Natančen vzrok katastrofe še ni znan.

Washington, D. C., 28. okt. — Ameriški submarin "O-5" se je danes potopil v Limon zalivu v Panamski coni, zatem ko se je zadnji parnik "Abandarez", last United Fruit Company.

Mornariški departament je dobil poročilo, da je pet mož utonilo.

Submarinu je poveljeval poročnik Harrison Avery iz Pennsylvanije. Kolizija se je pripetila ob pol sedmih zjutraj.

Podrobnosti zaenkrat še niso znane. Mornariške oblasti domnevajo, da se je nesreča pripetila vsled goste megle, ko kapitana nista videla signalov.

Potopljeni submarin je bil zgrajen tekom svetovne vojne, pa je že spadal med zastarele ladje.

Imel je 520 ton displaceanta ter je bil dolg 176 čevljev ter širok 18 čevljev. Na površini je vozil z naglico 14 vozljev na uro, pod vodo pa z naglico desetih vozljev.

Bil je opremljen s štirimi torpednimi cevmi in dvema malima topovima.

KOZAŠKI GENERAL PROSI MILOSTI.

Moskva, Rusija, 28. oktobra. — General Tatanak, ukrajinski kozaški poveljnik, ki se je boril pod generalom Petluro proti boljševikom, je poslal tukajšnji vladi prošnjo, v kateri prosi milosti zase in za svoje pristaše.

Nadalje je, predložil vladi dokumente iz katerih je razvidno, da sta Francija in Poljska načevala Ukrajince k protirevoluciji.

Moskovska vlada zaenkrat še ni odgovorila na to prošnjo.

POLJEDELSKI PROBLEM SOVJETSKE RUSIJE

Vlada si na vse mogoče načine prizadeva, da bi rešila gospodarsko vprašanje. — Veliko pomanjkanje farmarskih strojev. — Kolektivno obratovanje.

Moskva, Rusija, 27. oktobra. — Rusija je začela precej dobro napredovati v poljedelskem oziru. V kolikor je mogoče dosedaj dosegati, bo znašala vsa letošnja letina tri tisoč milijonov pudov.

Lansko leto je bilo pridelka le nekaj nad dva tisoč milijonov pudov. En pud je 36 funtov.

To leto bo Rusija eksportirala tri milijone ton žita. Če bo šlo še par let tako naprej, se bo v kratkem posavila na stališče, ki ga je zavzemala pred vojno.

Letina je bila v splošnem dobra. Le po nekaterih južnih provincah ni tako obrodilo kot se je je v začetku obetalo.

Najbolj prizadeta je bila provinca Samamra vsled vročih vetrov in pomanjkanja dežja.

Največje povpraševanje je po poljedelskih strojih. Ker ni niti misliti, da bi si vsak posamezni farmer nabavil vso potrebno masinerijo, si občina nabavi stroj, katerega se potem vsi kmetje v dotični občini poslužujejo.

Kmetje organizirajo zadruga, kojih vodstvo vodi in upravlja prodajo ter nakup vsega potrebnega.

KONEC GRŠKEGA PUNTA.

Atene, Grška, 28. oktobra. — Sem so dospelne podrobnosti o nečestnem koncu grške protirevolucije.

Ustašem, ki so šteli 3000 mož, je poveljeval general Gargalides. Ko so dospeli do mesta Villie so jih začeli obstreljevati armadni zrakoplovi.

Puntarji so razvili belo zastavo ter se brezpogojno vdali.

Voditelji so zaprli, puntarji so pa vrnili vsak na svoj dom.

POINCARÉ NOČE DATI NOBENIH KONCESIJ

Pravi, da ni niti govora o zmanjšanju versailških pogojev. — Nemških predlogov Francozi ne bodo upoštevali. — Amerika dobrodošla.

Pariz, Francija, 28. oktobra. — Francija se ne bo udeležila nobene reparacijske konference, ki bi se vršila pod vodstvom zavezniške reparacijske komisije, oz. pod vodstvom odbora strokovnjakov, katerega bi ta komisija imenovala.

Tako se glasi odgovor francoskega ministrskega predsednika na predlog ameriškega državnega tajnika Hughesa.

Poincaré zavzema stališče, da ne sme priti Nemčija do besede, da se bo vršila razprava glede reparacij.

Francija je popustila, kolikor je mogla, sedaj pa ne more več. Za Francijo so merodajne edine določbe versailške mirovne pogodbe.

Anglija hoče, da bi bila pri pogajanjih tudi Nemčija navzoča. Če bo Nemčija navzoča, ne bo Francija zastopana. Pariz pa z veseljem pozdravlja udeležbo Amerikancev na tej konferenci.

Poincaré je očital Nemčiji, da se izogiba plačevanju dolgov, dočim ima doma velikanško armado, koje edin namen je ob prvi ugodni priliki udariti na Francoze.

NEWYORSKA FIRMA JE DOBILA RUSKE KONCESIJE.

Moskva, Rusija, 28. oktobra. — Ruska vlada je dala več rudniških koncesij Far Eastern Exploration Company, koje predsednik je H. P. Hunt v New Yorku.

Amerikanci bodo izrabljali zlate rudnike ob reki Kalri in v Amurskem gorovju.

Tozadevna pogodba je sklenjena za 25 let.

DELAVCI ZASEDLI KRUPPOVE TOVARNE

Iz Porurja poročajo o velikih demonstracijah brezposelnih in lačnih. — Pogodba med okupacijskimi oblastmi in nemškimi veleindustrijalci. — Delavci zabarikadirani v essenskih tovarnah. — Spopad med komunisti in vojski državne brambe v Freiburgu.

Bruselj, Belgija, 27. oktobra. — Osemnajst nemških veleindustrijalcev je sklenilo pogodbo s francoskimi okupacijskimi oblastmi.

Tozadevno poročilo je bilo danes objavljeno.

Berlin, Nemčija, 27. oktobra. — Hugo Stinnes in drugi zastopniki nemške veleindustrije so se najprej posvetovali z državnim kancelerjem Stresemannom, potem pa z generalom Degoutte, vrhovnim poveljnikom francoske okupacijske armade. Pogajanja še niso končana.

Od uspehov teh pogajanj bo odvisno, če bodo tovarne v Porurju začele znova obratovati.

Duesseldorf, Nemčija, 27. oktobra. — Vso noč so se vršili veliki nemiri in spopadi. Delavci so se zabarikadirali v Kruppovih tovarnah. Pri spopadih je bilo ranjenih in usmrčenih več oseb.

Druge brzojevke naznanjajo, da so delavci zasedli Krupove tovarne. To so storili vsled tega, ker je uprava odpustila veliko število delavcev; onim, ki so ostali, je pa znižala plače.

Iz Gornje Šlezije poročajo, da je v vseh tamošnjih premogovnikih izbruhnil generalni štrajk.

Delavci zahtevajo garancijo, da bodo dobili svoje plače v stabilnem denarju. Nadalje zahtevajo zadostno množina živil in obleke.

Duesseldorf, Nemčija, 28. oktobra. — Iz raznih mest v porurjem okraju poročajo o velikih demonstracijah, ki jih vprizarjajo lačni in brezposelni. Razburjena ljudska množica pleni po trgovinah.

V Bochumu je bilo usmrčenih dvajset, v Duisburgu pa pet oseb.

London, Anglija, 27. oktobra. — Zadnja poročila naznanjajo, da vlada veikanško razburjenje v Essenu.

Par tisoč brezposelnih je danes zasedlo tamošnje Krupove naprave. Voditelji so se zabarikadirali v glavnem posloppju.

V Freiburgu na Saškem so se spopadli komunisti z deželno brambo. Trinajst komunistov je bilo usmrčenih, trideset ranjenih. Padli so štirje vojski deželne brambe.

Pariz, Francija, 27. oktobra. — Iz Duesseldorfa poročajo, da so nasprotniki separatističnega gibanja ujeli nekoga Leignerja, ki se izdaja za poveljnika separatistične armade. Pri njem so zaplenili več važnih dokumentov.

London, Anglija, 27. oktobra. — Iz Koblenza poročajo: Francoski vrhovni komisar v Porenski, Pavel Tirard, je baje dobil iz Pariza navodila, naj postavno prizna separatistično gibanje.

Tozadevno povelje bo kmalu izdala medzavezniška porenska komisija.

Francozi na tajnem podpirajo separatiste kljub temu, da imajo slednji vsak dan manj vpliva.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da Anglija ne bo priznala porenske republike. Če bi začeli nemški separatisti kaj šariti v Kolinu oziroma v zoni, katero je okupirala angleška armada, bodo Angleži njihovo gibanje nasilno zatrti.

Tozadevna izjava je bila izdana, ko so dospela iz Berlina poročila, da Francozi in Belgijci javno podpirajo separatiste. Anglija ne bo več dolgo mirno gledala, kako kosajo njeni zavezniški nemško državo.

Po mestih in vaseh, kjer je bila proklamirana porenska republika, patrolirajo francoski in belgijski vojski ter v skupinah zapirajo prebivalstvo, ki noče simpatizirati z novim gibanjem.

Separatisti so nocoj zasedli mesto Kreutznach.

PO TOKIO DIVJAJO RAZNE NALEZLJIVE BOLEZNI.

Washington, D. C., 28. okt. — Ameriški Rdeči Križ je dobil iz Tokio brzojavko, da so v Tokiu vsled prenapolnjenja stanovanj izbruhle razne nalezljive bolezni, ki se s strahovito naglico širijo.

V enem samem dnevu se je pojavilo 700 slučajev vročinske bolezni. Ameriški Rdeči Križ bo poslal na Japonsko več svojih zdravnikov in bolniških strednic.

LLOYD GEORGE NA ZGODOVINSKIH TLEH.

Richmond, Va., 28. oktobra. — Danes si je bivši angleški ministriki predsednik Lloyd George ogledal bojišče pri Fredericksburgu, kjer so se vršili tekom državljanske vojne veliki boji.

Spremljal ga je admiral Cary T. F. Grayson.

POLICIJA ARETIRALA SKORAJ 300 KUKLUKSKLANCEV.

Portsmouth, Ohio, 28. oktobra. — Danes je policija izvedla postavo, ki jo je izdal župan Gableman proti članom kukluksklanske organizacije. Ko se je vršila po mestu velika parada, so policisti aretirali 244 Klancev.

Proti večeru sta bila aretirana še dva fanta, ki sta se pojavila na cesti z gorečim križem.

KOLEDAR za leto 1924

STANE SAMO 40c

Naročite ga takoj, da ne boste brez njega

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York

"GLAS NARODA"

SLOVENSKO NAČRTO

OWNERS AND PUBLISHERS BY
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)FRANK SANGER, President
LOUIS BENESEK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and of Above Officers
48 Cortlandt Street, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Published Every Day Except Sundays and Holidays.

For one year in Advance	\$2.00	For one year in Advance	\$2.00
For one year in Advance	\$2.00	For one year in Advance	\$2.00
For one year in Advance	\$2.00	For one year in Advance	\$2.00

Subscription Yearly \$2.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in prostovoljno. Daje se na dan in na teden. Pri naročilih mora biti priložena gotovina, da bi se lahko izpolnili naročila. Če se naročnik ne more odločiti, da li hoče ali ne, mora plačati 10 centov za vsako izdajo, ki jo ni prevzel.

"GLAS NARODA"

48 Cortlandt Street, New York City, N. Y.
Telephone: Cortlandt 3873

PUBLISHED BY

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY

PREVELIKA LJUBEZEN

Angleška vlada je zasnubila Ameriko, naj se udeleži novih pogajanj glede nemške vojne odškodnine.

Amerika je odgovorila ter stavila dva predloga. Rekla je, naj se skliče bodisi medzvezniško konferenco ali naj pa reparacijska komisija imenuje komisijo strokovnjakov, ki bodo skušali dognati, koliko more Nemčija plačati.

Velika Britanija se je zadovoljila s prvim predlogom. Za drugi predlog so se pa zavzele Francija, Belgija in Italija.

Iz velikanske "akeije", katero je državni tajnik Hughes tako strahovito raztrobil, je nastalo isto kot iz njegove "razoroževalne konference" — nič.

Čudno je, da se je začela Amerika sedaj vmeševati v evropske zadeve. To je najbrže storila pod pritiskom Anglije. Anglija se boji Francije. In če bi bila Nemčija uničena, bi bilo stališče Francozov veliko trdnjše.

Združene države hočejo pomagati Evropi. Pomagati hočejo Nemčiji v dneh največje bede in pomanjkanja. Amerika se bo odpovedala principu, da se ne bo vmeševala v evropske zadeve.

Poudariti je pa treba, da ta "pomoč" ne sme veljati Strici Sama niti centa.

Nekaj podobnega je z evropskimi človekoljubi.

Anglija je prihitela Nemčiji na pomoč, v moralnem oziru, ne pa v finančnem, ker se boji razpada nemške države. Ta razpad bi njeno konkurentinjo Francijo v vseh ozirih, posebno pa v vojaškem, izvanredno okrepil.

Belgija in Italija si pa hočeta zagotoviti, da bosta že vsaj nekaj dobili. V komisijo strokovnjakov bi poslali zavezniki svoje strokovnjaške zastopnike, ki bi se morali ravnati po naročilu svojih vlad.

V svojem odgovoru je pa Hughes dvakrat odločno poudaril, da ne bodo Združene države storile ničesar, kar bi bilo proti interesom Francije oziroma interesom sedanjih francoskih veljakov.

V tem oziru se lahko Pariz popolnoma zanese na Washington.

Akcija, ki sta jo započela Hughes in Curzon, je bila že ob svojem rojstvu napol mrtva.

Ljubljenski botri v Parizu, Bruslju in Rimu so ji pa zadali smrtni udarec.

Naj v miru počiva.

Dopis.

Iz Belokrajine.

Pred kratkim smo imeli čast pozdraviti našega odličnega slikarja g. Maksima Gasparija, ki se je mudil več dni pri nas. Kakor čujemo, je bil jako zadovoljen in je priložno delal. Zlasti v znamenitem adloščem koncu je našel precej zanimivosti. Kasneje pride za dalje časa v Belokrajino in bo slikal več stvari iz narodnega življenja. To konstatiramo s posebnim zadovoljstvom, ker se je z ozirom na slabe prometne zveze in ne baš sijajni položaj naših umetnikov res težko odločiti za našo deželico. V Adloščem je bil gost nadučitelj Račiča, ki ga je spremljal tudi na študijskem potovanju in mu tolmačil razne stvari. O šolski otroški razstavi istotam se je tako laiskavo izrazil, da je dobila zbirka svojo vrednost. G. Gaspari si je tudi precej tipičnih stvari iz te zbirke skiciral in bo te skice porabil pri izdaji otroških slik.

Prihodnji mesec praznuje petdesetletnico rojstva naš odlični rojak Engelbert Gangl. Ta gospod je rojen Metličan in je znan po številnih domovini in tudi Amerikancem po svojem pisateljevanju. On je pesnik in pisatelj. Med njegova najboljša dela spadajo "Beli rojaki", ki jih je prinašal svoj čas tudi naš list. Tu je popisano tako lepo vse življenje, trpljenje, žalost in veselje naših Belokranjcev, da zalijejo človeku solze oči, kadar čita to prelepo knjigo. Kot učitelj je stal vedno v prvih vr-

stah, ko se je borilo slovensko učitelstvo za svoje pravice. Zato pa ga tudi tako čislajo, kakor še nikogar pred njim. Po prevratu je postal višji šolski nadzornik in sedaj je šolska reforma v največjem delu. Zaradi svoje prijaznosti in pravičnosti je splošno priljubljen. Kadar le more, poleti v svojo ljubljeno Metliko, kjer mu je najljubši kotiček na pristavi pri sv. Roku. V šolski organizaciji je znan kot neustrašni organizator in je tudi podstarosta Jugoslov. šolskega Saveza. Znan je kot šolski govornik in pisatelj, katerega tople besede užgejo še tako mlačno srce in ga osvoje. Želim, da se mnogi srečajo in plodnostnih let! Učiteljsko društvo za Belokrajino ga je izvolilo za svojega častnega člana in mu bo izročilo na njegov jubilej častno listino, ki jo dela po narodnih motivih nadučitelj Božo Račič v Adlošču.

Pri šolski pošti so se dogajale lani razne nerednosti. Ko bo enkrat stvar dognana, bomo običajno poročali o njej.

Na zadnji sadjarski razstavi v Metliki je bilo razstavljeno vkuhan sadje, staro enajst let in je bilo še dobro. Napravila ga je gospa Guštinova.

Takoj po razstavi se je oglašal neki trgovec, ki bi rad kupil tri vaze naše sadja. To bo zaenkrat še težko, ker se pri nas s prodajo sadja "tisočkrat" še ni nihče ukvarjal. Sadna trgovina dá precej dela, pa tudi lep zaslužek.

Mleko -- ta slavna hrana

je ugotovljeno dejstvo zdravnikov in dietikov.

Toda v kakovosti je razlika. Nekatero mleko je boljše vlad rasmer, v katerih je bilo producirano.

Razsodni ljudje uporabljajo Bordenovo Grade "A" za splošno domačo uporabo.

Naročite
BORDENOV
GRADE "A"
danes.

BORDEN'S
Farm Products Co. Inc.
Walker 7300

Jugoslavija irredenta.

Enorazredne šole docela italijanske.

Po vaseh v Julijski Krajini je največ enorazrednih in dvorazrednih osnovnih šol. Letos so se izpremenile vse enorazrednice v italijanske šole, prihodnje leto pridejo na vrsto dvorazrednice, in kjer je več razredov, je letos prvi razred popolnoma italijanski, drugi se poitalijančijo leto za leto po vrsti, tako da bo v par letih vsa osnovna šola med Jugoslovenci čisto italijanska. Izvršilo se je vse lepo tiho. Prišli so v šole novi italijanski učitelji, ki bodo oblagovali slovenske otroke s poukom v italijanskem jeziku, katerega otroci ne razumejo. V šolah med Jugoslovenci odslej pravzaprav ne bo nikakega pravega šolskega pouka, marveč bodo le italijansko vcepali otrokom v glavo in tako za silo se priučijo otroci malo pisati in čitati. "Edinost" pravi: "Najhuše se je zgodilo. Stiri deset odstotkov našega učitelstva je ob službo, dvestopetdeset mladih moči je odvzeto ljudstvu. Na Sežanskem je od 60 učiteljskih moči odstavljenih 29, na Tržaškem 22, v vseh vaseh istrskega brega poslujejo že voditelji italijanske narodnosti, takozvani "učitelji-specialisti", ki so se uvažali v naše kraje že po letu 1919. Z Goriskega, Tolminskega in iz Istre se ni poročil, ali lahko si mislimo, kaj je tam, kjer je največ enorazrednic." Okrajni šolski sveti so razposlali na šolska vodstva in občinske zastopnike okoliščine, ki odreja tole: "V ravnanje šolskih odsekov se sporoča, da bo moral biti od 1. oktobra dalje pouk vseh predmetov v prvem razredu (oddelku) ljudskih šol izključno italijanski. Pouk slovenskega jezika bo za otroke omejenih razredov neobvezen." Strašna, v nebo vpijajoč krič, katero mora oboditi ves kulturni svet! Pri takem divjanju proti jugoslovenskim otrokom se sanjajo visoki italijanski državnihi o sporazumu z jugoslovenskim narodom! Ali so zblazneli? "Goriška Straža" piše: Potrjena je vest, da uvaja vlada italijanski očni jezik v prve razrede slovenskih ljudskih šol. Stotisoči staršev stojijo kar zmedeni pred silnim dejstvom, kateremu ne morejo se vojeviti. Niti poročila o nasilstvih v stri, o požigih v Trstu niso tako vznemirila ljudske duševnosti, kakor ta vest. Izvršilo se je napad na najsvetejše, na največje in zadnje, kar ima narod. Kako lepo in resnično je rekel Mussolini o svojih rojakih v Dalmaciji: "Kjer je jezik, tam je narod!" Kjer jezika ni, tam ni narod! To geslo Mussolinijevo je naše geslo. Od nobe-

nega naroda na svetu, torej tudi ne od mladega slovenskega naroda ni mogoče zahtevati, da bi šel prostovoljno na pare. On ima dolžnost, da se bori z vsemi močmi in uporabi vsa sredstva, ki jih ima na razpolago, da brani svoje življenje. Slovensko ljudstvo se izkaže trdno in neomajno, kakor doslej še vedno, ko je branilo svoje največje in najvišje svetinje.

Akcija proti poitalijančenju slovenskih šol.

Razburjenje, ki se je polastilo slovenskega ljudstva radi poitalijančevanja šol, je nepopisno in vsi se vprašujejo, kaj sedaj. Predsednik političnega društva v Trstu je brzojavil poslanec dr. Podgorniku v Rim: "Zaradi šolskega nujno potreben sestanek poslancev in delegatov političnih organizacij. Čakam sporazumnim tamkajšnjim ukrepom." Tudi "Edinost" poudarja potrebo, da se stori vse, kar treba, da se odvrne od slovenskega ljudstva v Julijski Krajini najljubejši udarec, ki se more zamisliti proti njegovi kulturi in proti temu, kar mu mora biti nedotakljivo sveto: njegovemu jeziku in duši njegove dece.

Zanimiva rodbinska slavnost.

V Prvačini na Goriškem so obhajali v soboto 6. okt. zanimivo slavo. Poročil se je Alojzij Sušmelj s Kristino Sulič; obenem je praznoval ženino oče Alojzij Sušmelj s svojo ženo srebrno poroko, ded Jožef s svojo boljšo polovico pa dijamentno poroko. Vsi trije pari se počutijo dobro in sta zlasti dijamentna poročena kljub starosti še čila in čvrsta.

Ljubljanka v Trstu težko ranjena.

Zasebnica Antonija Turnšek, stara 23 let, rodom iz Ljubljane, je v Trstu stanovala kot podnajemnica pri Mariji Tondateci iz južne Italije. Iz doslej še neznanega vzroka je prišlo 3. oktobra med njima do ostrega spora. Končno je Tondatecova pograbila nož in ga z vso silo zasadila Turnškovi v trebuh. Slednja se je nezavestna zgrudila na tla, Tondatecova pa je pobegnila.

Zagonetna zadeva v Trstu.

Pri lesni tvrdki J. Manček v Trstu uslužbeni uradnik Fran Gombac je dne 1. oktobra v podružnici "Banca d'Italia" dvignil znesek 28,000 lir. Kmalu potem, ko je zapustil banko, je zapazil, da mu je zmanjkalo šop bankovcev v znesku 10,000 lir. Povrnil se je v zavod, misleč, da je denar tam pozabil. A o denarju ni bilo ne duha ne sluha.

Frigatev na Goriškem

je v polnem teku. Tako na Vipavskem kakor v Brdih je trta prav dobro obrodila, le na Krasi se pri- tožujejo, da bo letošnji pridelek, posebno v primeri z lanskim, zelo pičel. V kletah pa leži še vedno precejšnja množina lanskega pridelka neprodana, ker kupecev od nikoder ni. Vinorejci so pri obvladovanju stori korake, naj se dovolj točenje novega vina šele z novim letom.

Peter Zgaga

Naslednje se je bilo baje res pripetilo v neki ameriški umobolnici.

Velika umobolnica. V nji nad dva tisoč norcev. Nekateri hušji, nekateri ponižnejši, kot so pač norci in pametni ljudje.

Nekoga dne pa obišče umobolnico velik učenjak, ki je sklenil, da bo preštudiral tisto kolesje, ki ga manjka norcem v glavi.

Študiral je dolgo, pa ni ničesar opravil. Kdo na svetu naj razume človeško naravo, človeške misli in razore.

Učenjaka je sprejel ravnatelj umobolnice. Vodil ga je od celice do celice ter mu podrobno razjasnil vsak slučaj.

Ustavi se pred celico, v kateri je sedel mlad lep možki ter se blaženo smehjal.

V rokah je držal iz slame narejeno punco ter jo neprestano poljuboval in objemal.

In zdravnik je začel razkladati. — V naše mesto je prišla pred tremi meseci krasna in očarljiva, perfrignana in prebiksana deklica Mici Cieibi. Tale človek se je smrtno zaljubil vanjo. Ona ga pa ni hotela. Tako je bil zaljubljen, da se mu je v glavi zmedlo. Privredil so ga sem, in mi smo mu dali slavnato punco ter mu rekli, da je to Mici Cieibi. Mahoma je bil zadovoljen. In zadovoljen bo do svoje smrti. Slavnato punco objema in jo poljubljuje in jo časti kot božjo stvar.

— Čuden slučaj — je rekel profesor.

Pa prideta do druge celice.

Ves prostor je bil obit z debelimi modroci. Sredi celice je sedel mlad človek, ves krvav, razkušan in zanemarjen. S tremi debelimi verigami je bil priklenjen k tlem.

Vsakemu, ki ga je videl, se je zasmilil v dno srea.

— Kaj je pa s tem revežem? — je vprašal učenjak.

— O. — je rekel zdravnik. — Nič posebnega. Ta se je pa pred tremi meseci oženil z Mici Cieibi.

Najbolj se brigajo za svojo bodočnost tiste ženske, ki imajo veliko preteklost.

Ta je pa iz Slovensko-Amerikanskega Koledarja za leto 1924.

K gospodu župniku je prišel moč ter mu povedal, da mu je ravnokar umrla žena.

— Tako, to je šlo pa hitro. — je dejal župnik. — Gospod jo je nenadoma poklical k sebi.

— Da, gospod župnik, danes zjutraj mi je dejala: — Jože, ne verjamem, da bom preživela današnji dan, zato ti moram nekaj povedati, ker ne morem več prenašati. Miska, naša najstarejša hčerka, namreč ni tvoj otrok.

— Ja, moj Bog. — sem dejal, — sedaj ni mogoče nič več pomagati; če ti odpustim, ti bo tudi Bog odpustil. Kar pomiri se, ljuba žena.

— Opoldne pa je spet dejala: Jože, z mano je zmerom slabše, in še nekaj ti moram zaupati: tudi naša srednja hči Ana ni tvoj otrok.

— Ja, moj Bog. — sem rekel, — sedaj pač ni mogoče nič pomagati, zato ti odpustim, da ti bo tudi ljubi Bog odpustil.

— Zvečer pa je spet rekla žena: Ljubi Jože, še nekaj ti moram povedati; tudi naši najmlajši hčeri Ivanki nisi ti oče.

— Tedaj pa sem vzel Sv. pismo, moje edino tolažbo v težkih urah, ter sem svojo ljubo ženo toliko časa tolkel s knjigo po glavi, da je mirno v Gospodu zaspala.

NOVA ZAHIMIVA KNJIGA
**NA KRVAVIH
POLJANAH**
Special Ivan Matičič
Cena s poštnino
\$1.50

Jugoslovanska

Katoli. Jednosta

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 223 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 108 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Začasni blagajnik LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 411 — 13th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg., 608 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 303 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4823 Washington Street, Denver, Colo.

Perotni odbor:

LEONARD SLARODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor:

VALENTIN PERC, 750 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 253 Park St., Milwaukee, Wis.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARIC, 632 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih sajev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavne tajnike. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika potnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnice sprejemajo naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednosta se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitve novih društev se pa obrne na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Odkritje spomenika kralju Petru.

V Dardi pri Osijeku so odkrili spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju. Spomenik je visok 9 metrov. Na vrhu piramide se nahaja dvoglavni bel orel, ki drži v svojih krempljih grb kraljevine SHS. Pod orlovimi krili v sredi piramide je relief kralja Petra z napisom: "Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v spomin osvoboditve in ujedinjenja zahvalni Baranje 15. novembra 1918."

Spomenik je odkril predsednik pripravljalnega odbora Teodor Andrić, ki je imel let patrijski govor. Odkritju spomenika je prisostvoval v imenu kralja general Hadžić. Po odkritju so spomenik svečano blagoslovili pravoslavni, katoliški, židovski, kalvinski in luteranski duhovniki. Odkritje se je završilo s pesmijo "Hej trubači!". Slavnosti so prisostvovali: vse vojaštvo osijske garnizije, skauti, Sokoli ter člani Orjuna in Srnao.

Dar kralja Aleksandra gledališču.

Kralj Aleksandra je podaril nedavno tega osnovanemu gledališču v Štipu v Makedoniji 5000 dinarjev. To gledališče je osnovala štipska enkladina in ga vzdržuje z veliko požrtvovalnostjo.

Njegovca grobnica na Lovčenu.

Prošlo je že pet let, odkar je bila sprožena ideja, da se velikiemu pesniku Petru Petroviću Njegovcu znova zgradi grobnica, katero so bili Avstrijci porušili, njegove kosti pa prenesli v neki samostan na Cetinju. Sestavljen je bil poseben odbor za prenos Njegovih kosti, ki pa kljub temu še vedno leže v cetinjskem samostanu. Kralj Aleksander, ki se je vedno živo zanimal za to zadevo, je sedaj sklenil, da se grobnica zgradi na njegove stroške. V to svrhu je bil te dni odposlan na Lovčen arhitekt, ki bo izdelal potreben načrt. Prihodnje spomlad bo nova grobnica že gotova.

Nova garnitura za brzovlak na progi Ljubljana-Beograd.

Jugoslavija je prejela na račun reparacij zopet večjo pošiljavo železniških vagonov, iz katerih bosta sestavljena dva vlaka, ki bosta vozila na progah Ljubljana-Beograd in Beograd-Gjevergjelija. Do konca tekočega leta pride iz Nemčije še znatno število potniških in tovornih vagonov.

Javna bolnica na Sušaku.

Ministrstvo za narodno zdravje je odobrilo gradnjo državne javne bolnice na Sušaku, ki naj služi prebivalstvu Primorja, otokov in Gorskoga okraja. V to svrhu je že nakupljeno stavbišče tvrdke Hercevo & Kraus za 900,000 Din. Bolnica bo imela 60 postelj in poseben paviljon za kužne bolezni.

Tlakovanje beograskih ulic.

Beograska občina je vendar enkrat začela misliti tudi na tlakovanje beograskih ulic in je prišla do sklepa, da sedanje "kaldrinisanje" ni za nič. Proračun za novo tlakovanje (s kamenitimi kockami) znaša 104 milijonov dinarjev, kateri znesek je občini ostal v fondu za nabavke na račun reparacij (vojne odškodnine) iz Nemčije.

Izšel je

"Slovensko-Amerikanski Koledar" za leto 1924.

Knjiga je znanstvene, poučne in zabavne vsebine in jo bi moral vsak imeti, ker mu bo mnogo koristila in ga bo v marsičem poučila.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR JE : KNJIGA, KI IMA TRAJNO VREDNOST. :

NAROČITE GA ŠE DANES.

Cena s poštnino 40 centov.

Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdolske planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijavé in o polkovem uporu ter njega zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Petletnica.

Dne 11. novembra pade petletnica sklepanja premirja med Ameriko in zavezniški z ene in centralnimi vlastmi z druge strani. Jugoslovani Združenih držav se morajo ob tej priliki spomniti enega svojega podjetja, ki je započelo istega dne in ki je bilo svečano in čisto dovršeno v vseobče zadovoljstvo onih, ki so se istega udeležili.

Znano je dejstvo, da svet hitro pozablja, in tako ista usoda za deva ono, kar je bilo dobro, in ono, kar je bilo zlo. Mi smo imeli več kot dovolj svojih nesrečnih podjetij, ali imeli smo tudi uspešnih. — Eno izmed poslednjih je bil Jugoslav Relief, ki sta ga zamislila na dan premirja dva človeka, in sicer leta 1918, v Denver, Colorado. Walter Predović in sedaj pokojni Peter Mladineo. S tem podjetjem se s popolnim pravom ponašajo vsi oni, ki so se ga udeležili, ker to je bilo prvo podjetje svoje vrste med našim svetom, ki smo ga sami vodili in častno dovršili. Posebno je bil njegov uspeh vtoliko večji, vkolikor so bile politične in socialne razmere oni čas med nami take, da je bilo treba nenavadnega poguma za početje akcije, ki je takoj naša akcija nasprotnikov. Kaj se ni vsega poskušalo, da se ta akcija oslabi in uniči! Pa je bila vendar izvedena s takim dostojanstvom, v toliko točnosti in preciznosti, s toliko točnostjo in nesebičnostjo, da more služiti za vzgled vsaki bodoči akciji.

Ali, kakše žrtve je to delo zahtevalo! Ni bilo dovolj, da so voditelji in njihovi pomagači izgubili svoj dragoceni čas, ni bilo dovolj, da so sami nosili svoje osebne stroške, ni bilo dovolj, da so s tem delom — težkim fizičnim in umnim delom — skrajšali si svoje življenje za nekoliko let, marveč je to naporno in težko delo vrglo v prerani grob šno človeško življenje, ki ni poznalo mej, ki ni poznalo besede "nehaj", ki je vložilo svoje sile v podjetje, katero je smatral koristnim za svoj narod. Vendar je Peter Mladineo doživel, da je videl odvrženje tega podjetja, videl je, da je bilo delo privedeno h koncu tako pošteno in nesebično, kot si ga je on zamisljal v zvezi s napadom, katerim je bil izpostavljen in on i vse gibanje, in v zvezi s sumničjem, s katerim se je hotelo vso akcijo zaključiti že v samem početku.

Odborniki Jugoslav Reliefa morejo s ponosom dvigniti glavo pokonec, da pokažejo na svoje delo. Za časa, ko je bila v domovini sila največja, ko so roditelji, bratje, sestre in družine gledali s hrepene čini očmi proti svojcem v Ameriki, ko v splošnem političnem vrtnicu ni bilo časa posvetiti pažnje stradalnim otrokom, ki so tavale okrog brez obleke in obutve, ko je bila pomoč najnujnejša, je Jugoslav Relief prišel tja s 1774 zaboji, cenjenih na četrto milijona dolarjev vrednosti, napolnjenih s hrano, oblekami, potrebščinami. Pohvalna pisma najvišjih dostojanstvenikov, naših najskrajnejših javnih delavcev v domovini pričajo, koliko moralne sile je imela ta pošiljatev, koliko materialne koristi je ona doprinesla.

Po petih letih je dobro, da se spomnimo tega dela, ne radi ljudi, ki so v njem sodelovali, marveč radi moralne vrednosti, ki jo je to delo imelo v našem narodu z ojačenjem tedaj omahujočega zaupanja v svoja narodna podjetja. Bivšemu odboru Jugoslav Reliefa je ljubo, da more naglasiti, da je vsak prejet cent dospel v ono svrhu, za katero so ga darovatelji namenili. Nedavno smo prejeli pismo g. dr. Miljutina Zarnika iz Ljubljane, v katerem poroča o denarju, ki ga je Jugoslav Relief nakazal za Dom slepeev za Slovenijo. Ker takega doma še ni, je bil ta denar naložen v banko. Jugoslav Relief je imenoval v odbor tri ugledne meščane ljubljanske, dr. Zarnika, dr. Furlana in dr. Oražna. Dr. Zarnik, magistratni ravnatelj v Ljubljani, je edini še živeči član tega odbora. Vseled smrti dvojice drugih članov ni bilo mogoče dovršiti končne ureditve vsote od \$2.228.96. Na mesto dr. Oražna je bil imenovan dr. Ravnihar, starosta Jugoslovanske Solske Zveze, katero čast je pred svojo smrtjo nosil dr. Oražen.

Po mnogih poskusih, da se to vprašanje reši in da se denar dostavi določeni mu svrhi, sta dr. Zarnik in dr. Ravnihar občinskemu svetu mesta Ljubljane v seji od 16. julija 1923., stavila predlog, naj ta prevzame to vsoto v svojo oskrbo in da jo vupotrebi v svrhu, katero je Jugoslav Relief označil. Ob tej priliki je bil sestavljen daljši zapisnik, v katere mje navedena vsa zgodovina tega daru. Občinski svet je to ponudbo sprejel in prevzel vsoto 65.511.83 dinarjev, katero vsoto bo hranil v posebnem skladu, da se skupaj z drugimi darovi, ki se jih bo skušalo nabirati, vporabi za graditev doma slepeev. Ta denar se ne sme vporabiti v nikak drugo svrhu, marveč le za dom za slepece, in sta si g. dr. Zarnik in dr. Ravnihar kot predstavnika Jugoslav Reliefa pridržala pravico odločitve.

Ne bo odveč, da se ponovi vsa denarna transakcija Jugoslav Reliefa in da se poda javen račun o vsej vsoti.

PREJEMKI

Pošiljateljji vplačali (15c za funt) za prevoz zabojev ..	\$41.595.64
Denarni prispevki ..	\$11.509.44
Obresti od banke za vloženi denar ..	\$ 379.30
Skupaj ..	\$53.484.38

IZDATKI

Stroški od nabiranja, prevozu in dostavitvi zabojev ..	\$17.192.70
Upravni in vsi drugi stroški ..	\$ 6.503.73
Skupaj ..	\$23.696.43
Plačilo pošiljateljem za 9 izgubljenih in 31 okradenih zabojev ..	\$ 4.614.07
110 zabojev, ki jih je kupil Jugoslav Relief in razdelil med najpotrebnejše ..	\$18.487.98
Darovano Hrvat. Radiji v Zagrebu ..	\$ 2.228.97
Darovano Srbskemu Pripomoč. Društvu v Beogradu v roke gen. Račića ..	\$ 2.227.96
Darovano za Dom slepeev v Ljubljani ..	\$25.173.88
Skupaj ..	\$53.484.38

Ves ta denar je bil izdan od 16. maja 1921 in od tedaj Jugoslav Relief ne obstoja več. Izpolnil je naloge, ki si jo je bil postavil, na najučinkovitejši način, in s to končno ureditvijo vsote za Dom slepeev v Ljubljani, je povsem rešen vsake nadaljne odgovornosti, ker je vse svoje posle najvestneje uredil. Sedaj ga prepuščamo zgodovini in nadi, da naš narod ne bo popolnoma pozabil velikih žrtv podincev v tej akciji, zlasti marljivega, oduševljenega in požrtvovalnega tajnika in duše vsega tega podjetja: Walterja Predovića.

Ivan Mladineo.

Za obnovitev Beograda.

Finančno ministertvo je dovolilo beograjski občini posojilo v znesku 5 milijonov dinarjev v svrhu izpolnitve vodovoda, razsvetljave, kanalizacije, tlaka in uličnih trotoarjev.

Jugoslovanska ladjedelnica ob Jadranu.

Kakor javljajo iz Beograda, namerjava vlada zgraditi ob Jadranskem morju veliko ladjedelnico, v kateri bi se gradile ladje za trgovsko in vojno mornarico.

Značaj Franca Ferdinanda

Bivši avstro-ogrski zunanji minister Otokar Czernin opisuje pokojnega prestolonaslednika nadvojvoda Franca Ferdinanda takole: —

Nadvojvoda sem resnično natanko poznal. Dolgo vrsto let sem imel priliko, da sem se razgovarjal z njim o najbolestnejših točkah naše politike. Opazoval sem ga povsodi. Le preprogovostam sem bil priča onim elementarnim izbruhom besnosti in sovraštva, s katerimi je spremljal politične dogodke, ki so križali njegovo pot. Odprlo se je celo žrelo divjih, neronskih strasti, ki so kipele na dan. Nadvojvoda ni bil neumen, pa tudi ne kak velik duh, ni bil mož dalekosežnih koncepcij, njegov razum se da označiti najbolje z izrazom — zvižnost. Imel je dar naglega pojmovanja, kar me je frapiralo zlasti še, ker je bil precej gluh. Cesar ni slišal, si je takoj skočiniral v popolnoma pravem konseku. Zelo je bil len v tem smislu, da se ni posreželo nobenemu njegovih maloštevilnih zaupnikov, da bi ga pripravili do tega, da si sestavi podroben načrt za svoje cesarsko delovanje in se tako pripravi na težak poklic. Njegove politične erupcije so se gibale vedno le na širokem pozorišču splošnih udarcev z besedami, v podrobnosti se razprave se ni spuščal in je vse take poskuse na kratko odklonil. V tem pa ni bilo težave, marveč v dveh njegovih zelo obžalovanih vrednih lastnostih: prvo je bilo evropsko povprečno mero daleč nadkriljajoča neodkritost in druga v zvezi s prvo vsako pomanjkanje zaupanja v okolice. Zanj so bili vsi ljudje od ministrskega predsednika do zadnjega hlapca samo bitja, katere je plačal in katerih dolžnost je bila ta, da so se dali izžeti kakor citrona in potem vreči na smetišče. On ni bil toliko inteligenten, da bi bil izračunal, da ga tako ravnanje spravila ob vsakega dobrega služabnika. On je bil ves prežet "božje milosti za monarhijo", in nad seboj je imel samo dva, to je Boga in cesarja. S cesarjem Francem Jožefom je bil pogostoma v sporu in je bilo večjih izključeno vsako občevanje med njima.

Tak je bil torej Franca Ferdinand. Slovenski klerikanci pa so ga slikali dosledno kot vzornega moža, ki je pravičen in milega srca, ki pozna in izvaja samo ljubezen, ki hodi vsak dan k maši in sv. obhajilu, ki hoče osrečiti vse narode, posebno pa Jugoslovane, do katerih ima tako naklonjenost da se sploh ne da izmeriti in izreči s človeško besedo. Tako so lagali o človeku, ki je bil skrajno hudoben in katerega so pretresale neronske strasti.

Pod vlak je prišel.

Filip Pogačnik, trgovec iz Srednje Dobrave pri Radovljici, je skočil na postaji Podnart razvozečega vlaka. Pri tem pa je tako nesrečno padel, da je prišel z desno nogo pod vlak, ki mu je isto odtrgal. Oddali so ga v ljublj. bolnico.

Germanaki spomenik.

Iz Špilja na avstrijskem Štajerskem poročajo: Naši Nemci so odkrili velik germanaki spomenik, ki izvajač gleda preko Mure v Jugoslavijo na neodrešene nemške bratce. Delo je sicer umetniško, ali bolj na mestu bi bil štajerski brambovec, ne pa Germaniji. Vemo, kaj nemci. Nemčiji bi radi imeli tukaj. Mi Slovenci ostanejo, kjer smo, nemčurji pa se lahko vsi brez izjeme preselijo na ravnost v Berlin. Ne bomo žalovali za njimi. Samo nemško marto je treba še vpeti — in bodo že v nemškem raju.

Komunistični napad v vlakcu.

Na vlakcu, ki vozi zvečer ob 7. uri z Bleda, sta v nedeljo 7. okt. dva komunistična napadla mirne sopotnike ter enega z nožem ranila. Na vlakcu se nahajajoči orožnik je pa napadalec aretirat ter ju odvedel na Jesenice v zapor.

Cerkniško jesero

se je po 100 letih zopet popolnoma posušilo. Milijoni zaostalnih rib so poginili.

Grozna nosroča v Clevelandu.

V hiši poznane rojaka Rudolfa Retzer na 18735 Glenfield Rd. v Nottinghamu, ki je udovec, je bila zbrana domača družba. V goste je prišla Mrs. Rose Strah, stanujoča na E. 212th St. in Recher Ave. v Euclidu, njen sin Joseph, 15 let star, hčerka Anna Strah, 12 let stara, Rudolf, 19 let star, potem pa še rojaka Rudolf Bajt in John Gorše, ki se je pred kratkim vrnil od vojakov. Proti večeru je Rudolf Retzer povabil vse svoje goste, da zasedejo njegov avtomobil in jih popelje na dom. Komaj en blok od Retzerjeve hiše se nahaja železniška proga Shore Line železnice. To je malo doli bolj proti mestu od Perdanove trgovine na 185. cesti. V istem trenutku je prihajala rdeča kava, vozeča 40 milj na uri. Retzerjev avtomobil se ni bil popolnoma preko proge, ko ga je zadela kava.

Posledica je bila strašna. Na mestu je bila ubita Mrs. Rose Strah, stara 39 let, njen sin Joseph Strah, 15 let star in rojak John Gorše, star 22 let, stanujoč na 982 E. 207th St. Štiri osebe so bile ranjene in sicer sta Anna in Rudolph Strah dobila skoro smrtno poškodbo, Retzer in Bajt pa sta jako nevarno poškodovana. Bilo je malo po osmi uri zvečer. Priča strašnemu dogodka ni bil nihče drugi kot Franca Štrumbelj, ki je na porču svoje hiše na 985 E. 185th St. videl ves dogodek. Bil je strašen sunk. Avtomobil je teška kava zdrobila na kose, in ko je Štrumbelj prihitel bliže, je videl sedem trupel ležati ob progi. Bilo je sto čevljev naprej, predno so je kava vstavila. Mrtve in ponesrečene so odpeljali v bolnišnico, in ranjeni so bili tako v nezvesti, da se od njih ni moglo kaj poizvedeti. Rudolph Retzer, ki je udovec, se je nameraval poročiti z Mrs. Rose Strah. V kolikor se je moglo dognati, trdi motorman kare Allen, da je žvižgal, ko se je kava bližala križišču na Glenfield Rd. Štrumbelj trdi, da ni slišal žvižga, toda potniki so vsi potrdili, da je motorman dajal svarišno znamenje.

(Ameriška Domovina)

Versailles -- mesto mirnih pogodb.

Francosko mesto Versailles je igralo v zgodovini narodov veliko vlogo. To je mesto, v katerem je bilo podpisanih sedem mirnih in drugačnih mednarodnih pogodb. 30. decembra 1758 je bila tam podpisana pogodba, s katero sta Francija in Avstrija sklenili ofenzivno in defenzivno zvezo proti Prusiji. Pet let kasneje, 15. julija 1763 je bila podpisana mirova pogodba med Francijo in genovsko republiko, v kateri je Genova odstopila otek Korziko Franciji. Tretja pogodba je zelo važna. Dne 3. septembra 1783 je bila z njo priznana neodvisnost Severnih ameriških držav. Glavne točke te pogodbe, podpisane od Anglije in Francije, so: Anglija priznava neodvisnost svojim kolonijam v Ameriki in odstopa Holandiji, Španiji in Franciji gotovo število svojih kolonijalnih posestev, med njimi Senegal. Istega dne je bila podpisana neka zasebna pogodba med Anglijo in španskim kraljem. Po številu peta sledi pogodba o pomorsko-trgovinskem prometu med Francijo in Anglijo dne 26. septembra 1786. Nato je nastala pavza. 26. februarja 1781 se sklene mirova pogodba med Francijo in Nemčijo, po kateri dobi Nemčija Alžaijo in Loreno. Pogoj te teškega miru je diktiral Bismarck v Frankfurtu, kjer je bila določena tudi vojna odškodnina v znesku 5 milijard zlatih frankov, katere je morala Francija plačati Nemčiji. Da bi izgladila ta težki spomin, je Francija zahtevala, da se ugovor o miru z dne 29. junija 1919 med Nemčijo in zavezniški podpisni zopet v Versaillesu. Tu se je Francija krepko revanžirala za 26. februar 1871.

Četrtnina vsega mleka na svetu -- v Združenih državah.

Združene države slovijo po veliki pažnji, ki se tukaj posveča snažnosti mleka in drugih mlekarških produktov. Inozemski potniki ne znajo prehaliti to v svojih poročilih. Da tukajenje ljudstvo zna ceniti vsa prizadevanja, da se obvaruje zdravje živine in da se mleko ohranja sladko in čisto od farme do konsumenta, dokazujejo količine mlekarških produktov, ki se tukaj vporabljajo. Podatki, nabrani od poljedelskega departmента in predloženi svetovnemu mlekarškemu kongresu, ki se je nedavno vršil v Washingtonu, kažejo, da imamo v Zdr. državah približno 25.000.000 molznih krav. Združene države producira četrtnino vsega mleka na svetu, in mi uporabljamo sam vsoto ogromno proizvodnjo, dasi Zdr. države imajo le šestnajstinko vsega prebivalstva na svetu. Najboljše priporočilo za mleko, maslo, sir in kondensirano mleko Strica Sama je dejstvo, da jih en sam za uživa.

Sempatja smo izvažali 1 do 2 odstotkov svoje mlekarške produkcije, ali informacije, ki so sedaj na razpolago, naznanjajo, da bo letos uvoz presegal izvoz. Vedno se nam prigovarja, naj pijemo več mleka in jemo več sira; zdi se pa res, da so krave komaj kos našemu apetitu za te produkte. Mlekarška produkcija stalno narasča. Eden izmed razlogov je, da

Rad bi izvedel za naslov rojaka FRANKA SKRINJAR, podmače Maticev iz Povirja na Primorskem. Prejel sem pismo od njegovega brata, ki ga išče radi razmer v domovini. Svoječasne je bil nekje v državi Wisconsin. Kateremu rojaku je znan njegov naslov, ga vljudno prosim, da mi istega, če pa sam čita te vrstice, naj se javi bratu v domovini ali pa meni. — Frank Mahnieh, Box 332, Davis, W. Va. (26-30-10)

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH.

V Jugoslaviji — se more izplačati dolarje le potnikom v Ameriko proti predložitvi od ameriškega konzula potrjenega potnega lista in ne več kot protivrednost od 3.000. — frankov, to je približno \$200. — za enega potnika.

V slučaju, da naslovjenec za izplačilo dolarjev nebi mogel predložiti potrjenega potnega lista, dobi pošiljatelj lahko dolarje nazaj ali sam pa na novo naroči izplačati nakazni smek v dinarjih.

Nadalje je nam sli umestno pripomniti, da nikakor ne moremo poročati pošiljati čke v Jugoslavijo.

Splošno mnenje vlada, da se čeki, ki se glase na dolarje, tudi v dolarjih izplačajo, kar pa ni res, ker, kot se zgoraj omenjeno, je v Jugoslaviji od vlade pod kamijo prepovedano izplačevati dolarje.

Tudi pošiljajo mnogi navadne ameriške čke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravljeni na ljudi na deželi, ker so banke oddaljene in izplačajo take čke v dinarjih šele potem, ko dobe iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Oni, ki stanujejo na deželi in ne potrebuje v Ameriko, je najbolje pošiljati denar navadnim putem v dinarjih, kateri so jim izplačajo na najbližji pošti brez nepravilnosti.

Tudi za nabavo potnega lista — (pasa) je najpripravnejše poslati dinarje. Dokler namreč potni list ni potrjen od ameriškega konzula, ne more potnik dvigniti dolarjev. Stroške za rane listine in potni list se pa lahko plača tudi s dinarji.

V Italiji in naslednem osamlju —

so veljavne povsem drugačne odredbe ter lahko izplačamo dolarje vsakomur do poljubnega zneska. Če je pa namenjen denar le za potovanje, je na nakaznici označiti vrhno: Izplačati la, ako naslednji potnik.

Vred naravnih stroškov smo se morali odločiti prevzeti pristojbine za dolarizacijo izplačila kakor sledi: Za izplačila do \$25 računamo po 75 centov; od \$25 naprej po 50c, to je po 5 centov od vsakega dolarja.

Na nakaznici naj bo vrhno označeno: Izplačati v dolarjih.

Ta pristojbina je veljavna za dolarizacijo izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt St., New York City

poljedelski departmēt, državne uprave, razne organizacije in tisto, ki v tisoč ljudi je neprenehoma na delu, da se zmanjšajo boleznim med živino in izboljšajo razmere, pod katerimi se mlekarški produkti proizvajajo in razpečavajo.

Nesreča v premogovniku.

V državnem premogovniku v Zabukey pri Zalcu je izsekaval klavec Pavel Vrečar jalovino ter si tem odločil precejšen kos od roparja, ki ga je težko poškodoval.

Prav vsakdo —

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

K DOR je namenjen potovati v starikraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih zamoremo dati vlad naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvotne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki še niso ameriški državljani, morejo potovati v starikraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecev in so pripuščeni brez vsake nepravilne v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali pa svojca iz starega kraja, naj nam piše za pojasnila in navodila. Jugoslovanska letna kvota znaša 6428 norih priseljencev.

Za potne stroške izplačuje po našem naročilu JADRANSKA BANKA tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranske banke.

MI POZNAMO

potrebe svojega naroda ter mu vsled tega zamoremo najugodnejše in najsolidnejše ustreči.

ZA TOČNO IN REDNO IZVRŠEVANJE DENARNIH NAKAZIL,

ZA UGODNO IN BREZSKRBNO POTOVANJE V STARO DOMOVINO,

ZA DOPREMO OSEB IZ STARE DOMOVINE,

kakor tudi za vsa druga brezplačna navodila glede gornjih zadev, se zamorete s popolnim zaupanjem obrniti na znano

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, : : : New York, N. Y.

ZANIMIVE KNJIGE ZNANIH PISATELJEV po znižani ceni

Kako sem se jaz likal. Spisal Jakob Alešovec. Povest slovenskega trpca. V pouk in zabavo. 1, 2. in 3. del. Vsi 3 zvezki vsebujejo 448 strani, \$1.60

Ljubljanske slike. Spisal Jakob Alešovec. Vsebuje 30 opisov raznih slovenskih stanov, ima 263 strani, .70

Prihajač. Spisal Dr. Fr. Detela. Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu alika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predločuje ljudstvo resnično tako, kakršno je. Knjiga vsebuje 157 strani, .50

Juan Miseria. Spisal P. L. Coloma. Zelo zanimiva, iz španskega prevedena povest. Vsebuje 170 strani, .60

Ne v Ameriko. Spisal Jakob Alešovec. Povest Slovencev v pouk. Po resničnih dogodkih sestavljen. Vsebuje 239 strani, .65

Darovana. Spisal Alojzij Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovenskih apostolov. V to povest je vpleteno delovanje in boj med krščanstvom in poganstvom pri starih Slovanih. Vsebuje 149 strani, .45

Malo življenje. Spisal D. Fr. Detela. Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih. Vsebuje 231 strani, .55

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle. Kriminalni roman. Po vsem svetu znana povest, ki opisuje premetenost tajnega policista Sherlock Holmesa ter njegova bistroumna pota, kako je prišel na sled skrivnostnim zločinom. Vsebuje 144 strani, .50

Jernač Zmagovalec. Spisal Henrik Sienkiewicz. Dve značilni povesti iz ljudskega življenja in trpljenja. Vsebuje 123 strani, .45

Zadnja kmečka vojna. Spisal Avgust Šenoa. Zgodovinska povest. Slavni pisatelj nam opiše, kako je nastal kmečki punt in kako so se na njem očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje kmet, Elija Gregorčič in drugi kmečki junaki borili zoper prevzetne graščake in junake umirali mučeniške smrti. Vsebuje 378 strani, .70

POŠTINA PROSTA

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

